

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

**จิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อ
ของผู้เรียนวารสารศาสตร์ระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**

**Ethical Consciousness on News Media in the Era of
Media Convergence of Journalism Undergraduate
Students in Bangkok and Metropolitan Area Universities**

วันณี ภูวทิศ

Wattanee Phooovatis

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Faculty of Communication Arts, Bangkok University

E-mail: wattanee.p@bu.ac.th

Received: Feb 21, 2018

Revised: Jun 15, 2018

Accepted: Dec 11, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของจิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อระหว่างผู้เรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมการอบรมทางวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนวารสารศาสตร์ระดับปริญญาตรี จำนวน 400 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามวัดจิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อในลักษณะสถานการณ์สมมติจำนวน 9 ข้อ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและใช้สถิติเชิงอนุมานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า จิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อของผู้เรียนวารสารศาสตร์ โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง การอบรมทางวิชาชีพส่งผลต่อจิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการรายงานข่าวมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ถัดมาคือ การคัดเลือกและประเมินข้อมูล

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

ทั้งนี้ผู้เรียนวารสารศาสตร์มีจิตสำนึกเชิงจริยธรรมทุกขั้นตอนของการสื่อข่าว การตัดสินใจเชิงจริยธรรมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: จิตสำนึกเชิงจริยธรรม การสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อ ผู้เรียนด้านวารสารศาสตร์ การอบรมทางวิชาชีพ

Abstract

This research aims to compare differences in ethical consciousness levels between participants and non- participants in professional training programs. By using the mulit- stage sampling method, the samples of this study are 400 undergradute students of programs in journalism. The research tool was a questionnaire for measurement of ethical consciousness levels on news media in the media convergence era based on nine hypothetical situations. Colleted data were analyzed by descriptive statistics and technique of inferential statistics deployed by Independent Sample test (t- test). The results found that journalism students had overall moderate level of ethical consciousness on news media in the media convergence era. Professional training programs had a crucial impact on ethical consciousness on news media in the media convergence era at a significant level of 0.05. When considering each aspect, the researcher also found that news reporting is at the highest level, followed by data selection and data evaluation. However, journalism students are aware of ethical consciousness at all stages of news media. The reasons for ethical decisions depend on different situations.

Keywords: Ethical consciousness, News media in media convergence era, Journalism students, Professional training

บทนำ

ในช่วง 3-5 ปีที่ผ่านมาพฤติกรรมของผู้บริโภคข่าวสารเปลี่ยนแปลงไป โดยเลือกเฉพาะข่าวสารที่ตนเองต้องการอยากทราบเท่านั้นมิได้เฝ้ารู้ทุกอย่างที่นำเสนอผ่านทางสื่อมวลชน ขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้เกิดการสื่อสารเปลี่ยนแปลงส่งผลให้ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานในสื่อกระแสหลัก ภายใต้สภาพการทำงานในห้องข่าวแบบหลอมรวม (Convergence newsroom) สื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นช่องทางเผยแพร่ข่าวสารที่ไร้ขีดจำกัดด้านเวลา สถานที่ (Pavilk, 1999) มีลักษณะเด่นด้านความเร็วและเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Logan, 2010; McQuail, 2010; Kaewthep and Chaikunpol, 2012) ดังที่ Kolodzy (2013) ระบุว่าองค์กรข่าวต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การนำเสนอข่าวสาร โดยผู้สื่อข่าวจะเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้รอบด้านมากขึ้น ในลักษณะ Multi-platform เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยไม่ต้องปรับคุณภาพเนื้อหาแต่ปรับเทคนิคการนำเสนอให้สอดคล้องกับธรรมชาติของสื่อที่นำเสนอ (Disayawattana, 2012)

แม้ว่านักวารสารศาสตร์ต้องปรับเปลี่ยนการทำงานให้สอดคล้องกับยุคหลอมรวม แต่คำถามถึงผลกระทบเชิงจริยธรรมก็เกิดขึ้นเช่นกัน ซึ่ง Yoon (2012) กล่าวว่า หากนักวารสารศาสตร์หลงเข้าใจผิดคิดว่าความเร็วคือทุกอย่าง มองข้ามความลึกและความกว้าง ก็เป็นแค่นักข่าวที่ไม่ได้ใช้สมองและความสามารถในการแยกแยะข่าวและข้อมูลแก่ประชาชน ยิ่งสังคมที่ข้อมูลล้นพัน ยิ่งจำเป็นต้องสร้างนักข่าวที่มีคุณภาพที่ทำหน้าที่แยกย่อย วิเคราะห์ ลำดับเรื่อง เสนอเบื้องหลัง และแสดงความคิดเห็น สะท้อนถึงการตระหนักถึงจริยธรรมการรายงานข่าวสารของสื่อมวลชน อีกทั้งการวิจัยเรื่อง “Journalists at Digital Television Newsroom in Britain and Spain: Workflow and Multi-Skill in a Competitive Environment” ระบุว่าผลกระทบของเทคโนโลยีใหม่ต่อทัศนคติและการปฏิบัติงานของนักวารสารศาสตร์ทั้งระดับองค์กรและระดับชาติ การเข้าใจเรื่องดิจิทัลอย่างถ่องแท้มีผลต่อกระบวนการทำงานและการมีทักษะหลากหลายในการทำงานด้านวารสารศาสตร์ โดยหลักฐานบ่งชี้ถึงทัศนคติ การฝึกปฏิบัติการเตรียมการด้านเทคโนโลยีสัมพันธ์กับคนรุ่นใหม่ในห้องข่าวขนาดเล็กในสเปน โดยนักวารสารศาสตร์ทั้งสองประเทศต่างกังวลในพันธกิจในฐานะผู้สื่อข่าวที่จะ

มุ่งเน้นการแข่งขันด้านความรวดเร็วในการรายงานข่าวมากกว่าความถูกต้อง (Avil' es et al, 2004)

ขณะที่ความรุนแรงในการแข่งขันทางธุรกิจเกิดขึ้นทั่วโลก องค์กรจึงปรับเปลี่ยนวิธีบริหารงานเพื่อความอยู่รอดระยะยาว แต่พฤติกรรมการเรียนรู้ รับรู้ และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในการตัดสินใจของแต่ละบุคคลเกิดวิกฤตและสับสนอย่างมากในทางปฏิบัติ จึงเป็นจุดบอดหรือความเสื่อมของมนุษย์ที่รุนแรงเพิ่มขึ้นตามความเจริญเติบโตของสังคม (Rujithamrongkul, 2016) เห็นได้จากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะที่ปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่อง เช่น สื่อมวลชนพยายามถ่ายภาพของ นายทฤษฎี (ปอ) สหวงษ์ ด้วยการเบียดครอบคว่ำ และญาติจนชิดติดแผนเหล็กจนเกือบทำให้ผ้าคลุมหน้าหลุด ขณะเคลื่อนศพออกจากโรงพยาบาล (Thai Journalist Association, 2016) หรือสภากาชาดหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ออกจดหมายเปิดผนึกขอความร่วมมือสื่อมวลชนระมัดระวังการนำเสนอข่าวที่สุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กรณีการเสียชีวิตของ นางสาวณัฐนิชา (น้องอิน) เชิดชูบุพพาริ (Isaranews Agency, 2018) อีกทั้ง Phillips (2010) ระบุใน “Transparency and the New Ethics of Journalism” ว่า ความเป็นสื่อมวลชนอาชีพพิจารณาจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงและมาตรฐานระดับสูงด้านความถูกต้อง คือความแตกต่างระหว่างสื่อมวลชนและบล็อกเกอร์ และมีการเผยแพร่ของ “Cannibalisation” ซึ่งเป็นข่าวจากสำนักข่าวอื่นโดยไม่มีการระบุแหล่งที่มา จนสูญเสียความถูกต้องในการรายงานจึง เสนอแนะให้สร้างมาตรฐานความโปร่งใสเพื่อป้องกันการรายงานแบบมืออาชีพและปรับปรุงมาตรฐานทางจริยธรรมสื่อมวลชน

นักศึกษาวารสารศาสตร์เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วส่วนใหญ่มักเข้าสู่การทำงานในวงการข่าว จึงต้องมีทั้งความรู้และทักษะการทำงานในห้องข่าว ตลอดจนการตระหนักถึงจริยธรรมทางวิชาชีพของสื่อมวลชนควบคู่ไปด้วย ดังนั้นขณะที่ศึกษาอยู่จึงต้องเรียนรู้และเข้าใจทั้งทฤษฎีสื่อมวลชนและการฝึกอบรมทางวิชาชีพ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคม ดังที่ Frey (2013) ศึกษา “Renegotiating Online News” วิเคราะห์เนื้อหาข่าวที่นำเสนอผ่านทางเว็บไซต์ Journalen เปรียบเทียบกับ 10 อันดับข่าวเด่นในหน้าแรกที่นำเสนอผ่าน 4 เว็บไซต์ชั้นนำระดับชาติและท้องถิ่น นักศึกษาวารสารศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยออสโล (Oslo) และอาแคร์สทุส

(Akershus) ประเทศนอร์เวย์ ที่เข้าอบรมในเว็บไซต์ภาคปฏิบัติคือ “Journalen” ช่วงฤดูใบไม้ผลิปี 2008-2010 มีการอ้างอิงแหล่งข่าวและนำข้อมูลมาเชื่อมโยงเพื่อผลิตข่าวในสื่อมวลชนมีเดียมากกว่าสื่อมวลชน และ Cleary (2006) ทำการวิจัยเรื่อง “From the Classroom to the Newsroom: Professional Development in Broadcasting Journalism” พบว่า บุคลากรสื่อมวลชนอ้างถึงการเข้าอบรมทางวิชาชีพว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทักษะจำเป็นที่ควรได้รับการฝึกอบรมมากที่สุดคือ ข้อมูลประเด็นข่าว (News Topic-Related) และทักษะการทำงานข่าวเบื้องต้น (Basic skills training) และการอบรมจริยธรรม (Ethics Training) รวมทั้ง Giel (2002) อติตบรณานิการผู้พิมพ์และผู้โฆษณาของดีทรอยต์ ปาฐกถาเรื่อง “The learning Curve: are News Organizations Failing their Best and Brightest?” ว่าผู้บริหารองค์กรข่าวในสหรัฐอเมริกาใช้งบประมาณเฉลี่ยน้อยกว่า 1-4 เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณทั้งหมดสำหรับการฝึกอบรมวิชาชีพบุคลากรประจำปี ทั้งนี้จริยธรรมทางวิชาชีพเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นต้องมีจิตสำนึก สามารถรับรู้และเรียนรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคม ขณะที่สังคมในมหาวิทยาลัยเป็นกุญแจสำคัญในการเตรียมตัวพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อสร้างผู้ประกอบการวิชาชีพที่ดีในอนาคต มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางการบ่มเพาะองค์ความรู้ ทักษะปัญญา ระบบคิดอย่างสร้างสรรค์ที่นำไปสู่พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับเยาวชน (Kamlertong, 1999; Wittawat, 1995; Srihaampai, 2000) เพื่อปฏิบัติงานจริงอย่างมีคุณภาพโดยมีคุณสมบัติตรงตามที่สถานประกอบการต้องการคือ คนเก่ง คนดีและมีสุขหรือพึงพอใจ (Kongkaew, 2010)

ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงจิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อของนักศึกษาด้านวารสารศาสตร์ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่อนาคตจะก้าวสู่วิชาชีพสื่อมวลชนว่าเป็นอย่างไร ปรากฏอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการสื่อข่าวหรือไม่ รวมทั้งการตัดสินใจเชิงจริยธรรมต่อการปฏิบัติงานในแต่สถานการณ์แตกต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อระหว่างผู้เรียนด้านวารสารศาสตร์ระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมการอบรมทางวิชาชีพ

สมมติฐานการวิจัย

ผู้เรียนด้านวารสารศาสตร์ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมการอบรมทางวิชาชีพจะมีจิตสำนึกเชิงจริยธรรมการรายงานข่าวยุคหลอมรวมสื่อแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

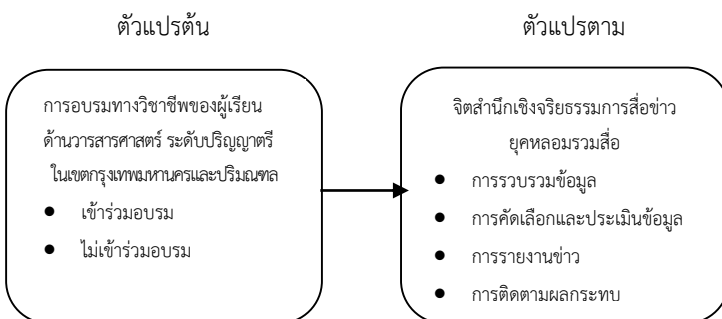

Figure 1 Research Framwork

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดจิตสำนึกทางจริยธรรม

Hassasiripoch (1999) ระบุความหมายจิตสำนึกคือสภาวะที่สามารถรับรู้และเรียนรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งต่อตนเอง และจากสังคมเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นกับความรู้สึกหรือรับรู้ในสิ่งที่เป็นอย่างและควรจะเป็น จิตสำนึกของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับพื้นฐานของจิตใจและพื้นฐานของความรู้ ความเป็นผู้มีศีลธรรมของบุคคลนั้น ส่วน Singhapol (1999) กล่าวว่าจิตสำนึกคือความรู้สึกนึกคิดภายในบุคคลที่เกิดขึ้นด้วยการเรียนรู้ จิตสำนึกที่ควรสร้างในเยาวชน 3 ด้านคือ 1. จิตสำนึกต่อตนเอง เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่ ความรับผิดชอบ

จรรยาบรรณ จริยธรรม 2. จิตสำนึกต่อผู้อื่น เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมหนึ่ง ได้แก่ ความเห็นอกเห็นใจ การไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น 3. จิตสำนึกต่อสังคม เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกันหรือคำนึงถึงผู้อื่นที่อยู่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน ได้แก่ จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ จิตสำนึกด้านสังคม จิตสำนึกด้านวัฒนธรรม ซึ่ง Yonelinas (2001) ระบุจิตสำนึกคือสภาวะทั่วไปของจิตใจของสภาวะการตื่นตัวของมนุษย์ เป็นลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นจากความเข้าใจ ความคิด ความรู้และความสนใจซึ่งเป็นลักษณะปกติของมนุษย์ ดังนั้น จิตสำนึกเชิงจริยธรรมคือ สภาวะทางจิตของมนุษย์ด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ความดี เกิดขึ้นด้วยการเรียนรู้ โดยจิตสำนึกนั้นเมื่อเกิดขึ้นก็ยากจะหมดไป ซึ่งจิตสำนึกของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางจิตใจและความรู้

2. แนวคิดจริยธรรมทางวิชาชีพสื่อมวลชน

Royal Academy (2012) ให้ความหมายคุณธรรม (Virtue) คือหลักที่มนุษย์ยึดถือเป็นแนวทางที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต ในแต่ละสังคมแตกต่างกัน ดังนั้นการสร้างและพัฒนาจริยธรรมและคุณธรรมให้มีระบบ ต้องอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ทางสังคม จิตวิเคราะห์ การพัฒนาปัญญา ขณะที่ Chinwanno (2003) ระบุความหมาย จริยธรรม หมายถึง หลักการที่มนุษย์ในสังคมควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขในสังคม ทำให้จริยธรรมเป็นผลหรือภาพสะท้อนของแนวความคิด ความรู้สึก ความเชื่อและเหตุผลที่หลากหลายไม่แน่นอน เพื่อที่จะแยกแยะสิ่งที่ถูกหรือผิด ความดี ความชั่ว หรืออาจกล่าวว่าเป็นระบบคุณค่าของความเป็นชนบรเพณีในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ รวมทั้งยังเป็นหลักหรือแนวทางการประพฤติและปฏิบัติ โดยระบบคุณธรรมที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อทำให้เกิดความดีงามที่แตกต่างจากกฎหมายและระเบียบข้อบังคับซึ่งเป็นตัวกำหนดว่า อะไรควรประพฤติ ปฏิบัติ ส่วนค่านิยมนั้นเป็นเพียงที่คนนิยมปฏิบัติกัน (Panyaplo (Phosri), 2011; Purimanasawee, 2010)

Teerawanich (1994) กล่าวว่าแนวคิดพื้นฐานหลักจริยธรรมที่สื่อมวลชนนำไปปฏิบัติ มี 2 แนวคิด คือ 1. แนวคิดมุ่งสู่บุคคลหรือบุคคลิปไตย คำนึงถึงผู้รับสารเป็นหลัก การตัดสินใจของสื่อมวลชนจะใช้ความรู้สึกที่มีลักษณะเป็นอัตวิสัย และความรู้สึกของผู้อื่น เป็นปัจจัยพิจารณาเลือกสรรเรื่องราว 2. แนวคิดมุ่งเน้น

เหตุการณ์ ยึดถือข้อเท็จจริงเป็นหลัก ไม่สนใจถึงผลกระทบต่อผู้อื่น แต่รายงาน
อย่างเป็นกลาง ไม่นำอารมณ์ความรู้สึกเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ซึ่งนักวารสาร
ศาสตร์ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดจริยธรรมทางวิชาชีพต้องมีเหตุผลมาสนับสนุนการกระ
ทำทุกขั้นตอนของการสื่อข่าวว่าทำไปเพื่อวัตถุประสงค์ใดหรือหลังจากการทำแล้ว
จะเกิดผลกระทบอย่างไร ซึ่ง Haidt (2001) เรียกว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ทั้งนี้ Blatt and Kohlberg (1975) ระบุการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมี 3 ระดับคือ
1. จริยธรรมก่อนกฎเกณฑ์ ยึดตนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับแนวคิดที่มุ่งสู่บุคคล
โดยใช้ความรู้สึกตนเองเพื่อตัดสินใจทำงาน 2. จริยธรรมตามกฎเกณฑ์ ยึดกฎหมาย
และระเบียบสังคม คล้ายแนวคิดที่มุ่งต่อเหตุการณ์ยึดต่อความถูกต้องของเท็จจริง
เพื่อมุ่งหวังให้ผู้รับสารได้รับรู้ข่าวสารครบถ้วนและรอบด้าน 3. จริยธรรมเหนือ
กฎเกณฑ์ ตั้งอยู่บนหลักการที่เป็นนามธรรมเกินกว่าบรรทัดฐานของสังคม
สื่อมวลชนไม่คำนึงแค่เพียงตนเองและผู้อื่น แต่มุ่งเน้นให้มีจิตสำนึกสูงสุดและ
ยกระดับความคิดของสาธารณชนผู้รับสารกลายเป็นสังคมที่อุดมด้วยปัญญา

ตามหมวด 2 หมวด 3 และหมวด 4 ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่ง
วิชาชีพหนังสือพิมพ์ของสภาการหนังสือพิมพ์ยังระบุว่าจะต้องยึดข้อเท็จจริง
ความถูกต้องและความครบถ้วน ต้องนำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่
แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะ ต้องละเว้นการนำเสนอข่าวเพราะความ
ลำเอียงหรือมีอคติจนทำให้ข่าวนั้นคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง การ
นำเสนอข่าวที่มีการพาดพิงอันอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือองค์กรใดต้อง
แสดงความพยายามเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาแสดงข้อเท็จจริงด้วย ในกรณี
ที่มีการนำเสนอข่าวที่ผิดพลาดต้องลงพิมพ์ข้อแก้ข้อผิดพลาดโดยไม่ชักช้า
การเสนอภาพข่าวหรือภาพใดต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของ
บุคคลที่ตกเป็นข่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิ
มนุษยชน และไม่ซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมต่อเด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาส
พึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ ต้อง
ละเว้นการรับอามิสสินจ้างอันมีค่าหรือผลประโยชน์ใด ๆ เพื่อให้กระทำหรือไม่
กระทำการอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่าง
ถูกต้องรอบด้าน (The National Press Council of Thailand, 2017)

ทั้งนี้การประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนิน
ธุรกิจ ไม่เพียงแต่ต้องตระหนักถึงจริยธรรมทางวิชาชีพเท่านั้นแต่ยังต้องมีจริยธรรม

เชิงพาณิชย์เข้าไปเกี่ยวข้องอีก ซึ่งเรียกว่า Deontological (Duty-based) ซึ่งสาระสำคัญคือ การกระทำตามหน้าที่ที่ยึดความถูกต้องไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นตามมา หรือหลักคุณธรรม (Immanuel, 2018) (Hill, 2013; Bocrchert and Stewart, 1986; Makedon, 2009) เป็นแนวคิดที่มนุษย์มุ่งสร้างสิ่งที่พึงกระทำจากจิตสำนึกผิดชอบชั่วดีมีมากกว่าพิจารณาสรุปจากประสบการณ์ที่สะสมเป็นความรู้หรือผลที่เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมาหรือได้ทำไปแล้วเป็นการทำสิ่งที่ถูกต้อง (Kuntontbut, 2006) จะเห็นว่าจริยธรรมช่วยสนับสนุนให้เกิดคุณธรรมที่ช่วยให้การประกอบธุรกิจนวัตกรรมเครือข่ายสำเร็จ เช่น อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ สินุกต์ เป็นต้น (Gloor, Heckman and Makedon, 2018) ตรงกันข้ามจริยธรรมตามแนวคิด Pathak (1997) กล่าวถึง Teleology ว่ามนุษย์มุ่งพิจารณาถึงความต้องการในสังคมเป็นสำคัญหรือเน้นเลียนแบบโดยสรุปว่าเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องหรือยอมรับได้ หมายถึง การกระทำที่ก่อให้เกิดผลที่ต้องการและพึงปรารถนาคือความสำคัญจากความต้องการของตนเองหรือปัจเจกบุคคลและกลุ่ม

3. แนวคิดการสื่อสารในยุคหลอมรวมสื่อ

แนวความคิดการหลอมรวมสื่อเริ่มต้นจากวงการธุรกิจมาก่อน ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือ บริษัททรู (True) ซึ่งทำธุรกิจสื่อหลาย ๆ พร้อมกันจนยากที่จะแยกแยะสื่อแต่ละอย่างออกจากกันได้ ขณะที่สื่อเก่าบางประเภทที่ไม่ยอมปรับตัวก็ค่อย ๆ หายยปิดกิจการลง เพราะถูกค้ำคองดองเรื่อย ๆ จนไม่สามารถทนต่อภาวะขาดทุนต่อเนื่องได้อีกต่อไป ไม่เว้นแต่วงการสื่อสารมวลชนหลังจากบอบบาทอินเทอร์เน็ตเข้ามาส่งผลกระทบต่อกฎเทคโนโลยีการสื่อสารเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ทำให้องค์กรสื่อทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นต้องปรับตัวและปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารองค์กรทั้งด้านการลงทุนด้านเทคโนโลยีและเครือข่ายตลอดจนการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่เพิ่มขึ้นของนักวารสารศาสตร์ แต่ยังคงยึดมั่นในภาระของสื่อมวลชนและอุดมการณ์ของสื่อ (Iamsaard, 2018) เช่นเดียวกันกับองค์กรข่าวที่ให้บริการสาธารณะในยุโรปหลายแห่งต่างปรับตัวให้เข้ากับกลยุทธ์องค์กรเพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะของสภาพแวดล้อมด้านการปฏิวัติทางการสื่อสาร ดิจิทัลกับการหลอมรวมถูกนำมาใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้แก่ประชาชน ด้วยการผลิตและนำเสนอเนื้อหาข้ามสื่อทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ รวมทั้งออนไลน์ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มใหม่ ขณะเดียวการลงทุนในสิ่งอำนวยความสะดวกแบบดิจิทัลมีการกำหนดเป็น

พื้นฐานในการดำเนินการแบบบูรณาการเพิ่มขึ้นในสื่อใหม่ที่มีความแตกต่างกัน ค้นหารูปแบบการปฏิบัติงานข้ามสื่ออย่างมืออาชีพซึ่งมีความซับซ้อนและเกินความคาดหวัง ทั้งหมดนี้เพื่อชี้ให้เห็นความท้าทายสำคัญในการหลอมรวมห้องข่าวที่มีต่อการให้บริการสาธารณะ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าผู้ให้บริการสาธารณะส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการปฏิบัติตามรูปแบบที่เหมือนกันในขั้นพื้นฐานด้านต่าง ๆ เช่น การรวมห้องข่าวของทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์และออนไลน์มาไว้ในพื้นที่เดียวกัน แม้ว่ารูปแบบดังกล่าวนี้จะมีผลลัพธ์ในแง่ความร่วมมือระหว่างองค์กรสื่อกับบุคลากรด้านข่าวที่แตกต่างกันก็ตาม (Larrondo et al, 2016)

เมื่อพิจารณาตามบริบทของการจัดการขององค์กรจึงเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่เป็นอยู่สู่สภาพที่องค์กรพึงประสงค์ การหลอมรวมห้องข่าวคือการนำแนวคิดการทำข่าวหนึ่งเรื่องเพื่อเผยแพร่ในหลายช่องทาง โดยสื่อบุคคลสามารถใช้ทั้งสื่อเดิมและสื่อใหม่ที่ไร้เงื่อนไขเวลา สถานที่นำเสนอข่าวสารสู่ผู้รับสาร เพื่อลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายให้เกิดประสิทธิภาพของการทำข่าวเพิ่มขึ้น อีกทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์สื่อจากบริบทหลอมรวมทำให้องค์กรข่าวต้องวิเคราะห์ภาพรวมการแข่งขันทางธุรกิจและพฤติกรรมผู้บริโภคของผู้รับสารที่เปลี่ยนไปส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสื่อมวลชน 8 ประการคือ (Pavilk and Mcintosh, 2013) 1. การเปลี่ยนแปลงองค์กรสื่อ ที่ต้องรวมศูนย์บางส่วนในการผลิตแต่สามารถเผยแพร่หลายช่องทาง รายจ่ายถูกแบ่งไปที่สื่อใหม่เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย 2. การเปลี่ยนแปลงประเภทของสื่อ ผู้รับสารมีรูปแบบการรับสารจากสื่อดั้งเดิมมาเป็นสื่อดิจิทัลมากขึ้น 3. การเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสื่อ จากเดิมมีความตายตัวสามารถปรับเปลี่ยนด้วยเทคโนโลยี 4. การเปลี่ยนแปลงวิถีสื่อ สมรรถนะสื่อที่เพิ่มขึ้นทำให้ผู้รับสารเข้าถึงทั้งสาระและความบันเทิง 5. การเปลี่ยนแปลงการกระจายสื่อ เดิมอยู่ที่สื่อมวลชนมาเป็นผู้รับสาร 6. การเปลี่ยนแปลงผู้รับสาร สามารถเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้รับสารในเวลาเดียวกัน 7. การเปลี่ยนแปลงการทำงานของสื่ออาชีพ ต้องมีทักษะหลากหลายครอบคลุมการทำงานและตรวจสอบความถูกต้องและสมดุลให้ข่าวมีความรอบด้าน 8. การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและทัศนคติ การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนสามารถตรวจสอบและถูกตรวจสอบได้ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม การสื่อข่าวยุคหลอมรวมมีการจัดโครงสร้างกองบรรณาธิการทุกสื่อมารวมกันในลักษณะ New Hub Convergence Room ย่อมให้เกิด Hub Editor ซึ่งทุกสื่อจะสั่งการเป็นหนึ่งเดียว

เช่น หากจะนำเสนอเนื้อหาในทวิตเตอร์แล้วต้องรู้ว่าจะเล่าในสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่อวิทยุโทรทัศน์อย่างไร บางข้อเสียสำคัญ บางข้อภาพสำคัญ ทั้งนี้เพราะทุกสื่อต้องแข่งขันกับผู้รับสารของตนเองไม่ใช่คู่แข่ง ไม่มีคำว่า “ตกข่าว” เพราะทุกองค์กรข่าวได้รับข่าวประจำเหมือนกันหมดจะอยู่ได้ด้วยข่าวพิเศษ แม้ว่าสื่อออนไลน์จะมีความเร็วกว่าสื่ออื่นก็ตาม แต่ต้องอยู่ที่ว่าสื่อใดจะเล่าเรื่องได้ดีกว่าและนำเสนอในรูปแบบข่าวด่วน (Phooovatis, 2015)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมทางวิชาชีพ

ท่ามกลางการเผชิญภาวะวิกฤตทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหาและความคิดเห็นที่แตกต่าง สื่อมวลชนจึงเป็นความหวังในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อช่วยบรรเทาและเยียวยาสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นกับสังคม ขณะเดียวกันสื่อมวลชนก็ถูกตั้งคำถามถึงบทบาทและการทำหน้าที่เช่นกัน เนื่องจากสื่อคือตัวกลางในการสร้างความรับรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชน สื่อจึงต้องอยู่กึ่งกลางระหว่างประชาชนกับฐานอำนาจของกลุ่มการเมือง แม้ว่าจะปรากฏสถานการณ์ด้านการคุกคามสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนในรูปแบบและวิธีการใหม่ ๆ ที่มีความทันสมัยและแยบยล จนยากที่จะแยกกว่าเป็นการแทรกแซงการทำหน้าที่ของสื่อ ความพยายามของกลุ่มนายทุนที่แอบแฝงเข้ามาในธุรกิจการเมือง การใช้กลยุทธ์และหลักการตลาดประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างคามนิยมให้กับกลุ่มตนเอง เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นของประชาชนทั้งสิ้น ทำให้องค์กรวิชาชีพด้านสื่อมวลชนเล็งเห็นถึงความสำคัญการอบรมทางวิชาชีพเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปสื่อ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาความรู้ความสามารถแก่บุคลากรด้านสื่อสารมวลชน ช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาระบบการเข้าถึงและการนำเสนอข่าวสารและยังช่วยสร้างธรรมาภิบาล ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของสื่อภาคประชาชน รวมถึงการขยายเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมและสื่อมวลชนอีกด้วย เช่น หลักสูตรการบริหารสื่อสารมวลชนระดับต้น ระดับกลางและระดับสูง ที่จัดโดยสถาบันอิศรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย (Isara Institute, 2012) โครงการอบรมวิชาชีพสื่อมวลชนด้านทุจริต โดยสมาคมสื่อข้อสะอาต โครงการอบรมความรู้ “อินโฟกราฟิกสำหรับสื่อมวลชนปี 2559” โดยสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

ขณะที่ผู้เรียนวารสารศาสตร์ นอกจากเรียนรู้หลักการและฝึกปฏิบัติในห้องเรียนแล้ว การเข้าร่วมอบรมวิชาชีพจากสมาคมวิชาชีพทำให้ได้รับความรู้ฝึกฝนทักษะการทำงานและหลักจริยธรรมวิชาชีพไปพร้อม ๆ กัน เท่ากับเป็นการช่วยพัฒนาและสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพสื่อมวลชนก่อนก้าวเข้าสู่การทำงานจริง ดังที่ Reus and Becker (1993) ระบุใน “The European Community and Professional Journalism Training” ว่าการศึกษาวารสารศาสตร์ในยุโรปเข้าสู่ระยะใหม่ของการทำงานร่วมกันและศักยภาพด้านมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งคล้ายกับการพัฒนาก่อนหน้านั้นในสหรัฐอเมริกา เพื่อสร้างแบบจำลองทางเลือกใหม่ที่เป็นการฝึกฝนนักสื่อสารมืออาชีพในอนาคต รวมทั้ง Tulloch and Mas (2018) ศึกษาเรื่อง “The Classroom is the Newsroom: CNA: A Wire Service Journalism Training Model to Bridge the Theory Versus Practice Dichotomy” พบว่าจากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องด้านวารสารศาสตร์ล่าสุดให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและความสร้างสรรค์ในการออกแบบหลักสูตร เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดสื่อที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรง การเผชิญหน้าของสถาบันศึกษากับองค์กรวิชาชีพที่มีมุมมองด้านทฤษฎีจนห่างไกลจากการทำงานจริงในห้องข่าว จึงเกิดโครงการฝึกงานในรูปสำนักข่าว Catalan เพื่อบูรณาการความรู้ทางทฤษฎีที่ถูกต้องและความสามารถด้านวิชาชีพโดยนักศึกษาทุกคนที่เข้าอบรมต้องเตรียมเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาอังกฤษในระดับมืออาชีพแก่นักข่าวดังกล่าว โดยแยกระหว่างนักศึกษาที่เข้าร่วมฝึกอบรมกับกลุ่มที่ทดลองแบบเดิม นักศึกษากลุ่มนี้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายทางวิชาการและปรับตัวให้เข้ากับการทำงานจริงที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วภายในองค์กร

สำหรับการเข้าฝึกอบรมทางวิชาชีพของนักศึกษาวารสารศาสตร์กับองค์กรวิชาชีพในประเทศไทยมีด้วยกันหลายโครงการ เช่น โครงการนักข่าว “พิราบน้อย” ที่จัดโดยสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย โครงการ “สายฟ้าน้อย” ของสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย โครงการ “พิราบเขียว” ของชมรมนักข่าวสิ่งแวดล้อม โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผู้ผลิตข่าวดิจิทัลรุ่นเยาว์ ของสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ทุกโครงการมุ่งให้ผู้เข้าอบรมเรียนรู้ ฝึกฝนทักษะพร้อมการฝึกปฏิบัติการทำข่าวเสมือนจริงแบบเข้มข้นจากนักข่าวมืออาชีพก่อนก้าวสู่การสื่อมวลชนอย่างมีคุณภาพ

Rujithamrongkul (2016) ศึกษาเรื่อง “อิทธิพลจิตสำนึก คุณธรรม ความถูกต้องและความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาสายงานบริหารธุรกิจ พบว่าคณะบริหารธุรกิจมีสภาพการปฏิบัติด้านคุณธรรม ความพึงพอใจและความถูกต้องโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ส่วนนักศึกษาโดยรวมอยู่ระดับมาก พิจารณาจากจิตสำนึก 7 ด้านคือ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง จริยธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาจารย์ใช้ด้านจริยธรรมและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ถัดมาคือการศึกษาและวัฒนธรรม ส่วนนักศึกษาใช้จริยธรรมมากที่สุด ถัดมาคือสังคมและวัฒนธรรม แนวทางที่ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่องคือ ความซื่อสัตย์ คุณธรรมควบคู่กับการสอน การมีสำนึกรับผิดชอบในตนเอง ทำให้สิ่งที่ถูกต้องต่อผู้อื่นและตนเอง ยุติธรรมไม่เอารัดเอาเปรียบ รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง เคารพในกฎระเบียบ รวมทั้งสร้างความพึงพอใจจากการสื่อสารให้เกิดความรัก ความเข้าใจอันดีงามจากการพัฒนาใช้จิตสำนึกในทุกด้าน

Boonsomsuk, Boonsomchat and Pikulparungroch (2015) ศึกษาเรื่อง “เกณฑ์การตัดสินใจเชิงจริยธรรมสื่อมวลชนไทย” พบว่าปัญหาจริยธรรมสื่อมวลชนอยู่ที่ผู้ผลิตสื่อ ทั้งสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ จากปัจจัย 6 ด้าน คือ 1) บริบท การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี 2) หลักการแนวคิวิชาชีพ สื่อมวลชน 3) กระบวนการทำงานของสื่อ 4) เจ้าของและวัฒนธรรมองค์กรสื่อ 5) ทศนคติระหว่างผู้ส่งสารและรับสาร 6) การกำกับดูแลและควบคุมสื่อ ทำให้ผู้ผลิตสื่อไม่สามารถตัดสินใจเชิงจริยธรรมตามหลักจริยธรรมวิชาชีพ ความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของผู้ผลิตจะมากขึ้นอยู่กับความรู้ การเปลี่ยนแปลง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ หลักคำสอนทางศาสนา การใช้อำนาจรัฐ อำนาจทุน การตลาดยุคใหม่ การถอดบทเรียนประสบการณ์วิชาชีพ วัฒนธรรมองค์กร สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความถูกต้อง กฎหมายสื่อมวลชน ทศนคติเชิงบวกต่อจริยธรรม จรรยาบรรณสื่อ ตนเอง ผู้รับสาร ผู้ผลิตสื่อต้องผ่านการฝึกฝนและปฏิบัติด้วยการเรียนรู้จากกรณีศึกษาที่เป็นเรื่องจริงและเรื่องสมมติ การเรียนรู้จากประสบการณ์ของรุ่นพี่ที่ถ่ายทอดสู่รุ่นน้องและนักศึกษา การอบรมเชิงปฏิบัติและการฝึกปฏิบัติงาน

Kantee and Prawatrongreuang (2016) ศึกษาเรื่อง “จิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี” พบว่าระดับ

จิตสำนึกสาธารณะด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านสังคมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติของนักศึกษาโดยรวมอยู่ระดับมาก ซึ่งเพศ อายุ สาขาและชั้นปีของนักศึกษามีผลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาแตกต่างกัน

Fawkes (2016) ศึกษาเรื่อง “Professional Ethics and the Polis: A Transcendent Functions of Our Times” พบว่า จริยธรรมทางวิชาชีพเป็นพื้นฐานดั้งเดิมในการแสดงความเป็นมืออาชีพ เมื่อเกิดวิชาชีพใหม่ ๆ เกิดการเรียกร้องให้มีการตรวจสอบตามแนวความคิดทางสังคม โดยเกิดคำถามตามแนวคิดโบราณแบบโพลิส มุ่งหาคำตอบในสามประเด็นหลักคือ ประการแรกคือความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมทางวิชาชีพกับสังคม ประการที่สองจริยธรรมตามแนวของจูงระหว่างความเป็นปัจเจกชนกับปรัชญาที่เหนือกว่าทุกสิ่ง และประการที่สามคือแนวคิดของโพลิสที่บรรจุความยอดเยี่ยมซึ่งรวมเป็นหนึ่งเดียวในหลายด้านของจริยธรรม ซึ่งคำตอบที่ได้ถูกนำไปพัฒนาจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงโดยใช้เป็นกรณีศึกษาเพื่อทดลองกับสายวิชาชีพอื่น ๆ ซึ่งแนวคิดนี้เป็นการหลอมรวมจากการตีความส่วนบุคคลและการสะท้อนแง่มุมทางวิชาการ

Lee and Coleman (2016) ศึกษาเรื่อง “From Thinking to Doing: Effects of Different Social Norms on Ethical Behavior in Journalism” พบว่า ผู้สื่อข่าวมีความสามารถตัดสินใจเชิงจริยธรรมระดับสูง แต่ผู้สื่อข่าวมักจะไม่ปฏิบัติตามหลักจริยธรรม เนื่องจากช่องว่างระหว่างแรงจูงใจทางคุณธรรมและพฤติกรรมทางจริยธรรม และยังพบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางสังคมและอิทธิพลทางความคิดของกลุ่มอ้างอิงทางสังคมสามารถอธิบายและคาดการณ์พฤติกรรมทางจริยธรรมทั้งด้านดีและไม่ดี ผู้สื่อข่าวจะตัดสินใจเชิงจริยธรรมตามกลุ่มการคล้อยตามอ้างอิงทางสังคมมากกว่ากลุ่มอิทธิพลทางความคิดของกลุ่มอ้างอิง จนพัฒนาแบบจำลองใหม่ที่มี 4 องค์ประกอบหลัก เพื่อปรับปรุงการคาดการณ์พฤติกรรมทางจริยธรรมและเสนอวิธีใหม่ที่ใช้ประเมนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้สื่อข่าว

จากการทบทวนวรรณกรรมชี้ว่าการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อท่ามกลางการแข่งขันในธุรกิจสื่อที่มีความรุนแรง ส่งผลให้ผู้เรียนวารสารศาสตร์จำเป็นต้องมีจิตสำนึกการทำงานเพื่อให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลที่มีความถูกต้อง รอบด้าน

ซึ่งจิตสำนึกเป็นเรื่องที่สามารถเรียนรู้ได้ ทั้งนี้การอบรมทางวิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถสร้างทั้งทักษะด้านการงานและจิตสำนึกของผู้ที่เกี่ยวข้องในการสื่อสารได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาระดับจิตสำนึกเชิงจริยธรรมของนักศึกษาด้านวารสารศาสตร์ต่อการสื่อสารในยุคหลอมรวมสื่อ โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาวารสารศาสตร์ในมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 คน วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ได้แก่ มหาวิทยาลัยรัฐจำนวน 5 แห่ง (คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง) มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 9 แห่ง (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนจอร์น, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม) มหาวิทยาลัยราชภัฏจำนวน 4 แห่ง (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 1 แห่ง (คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี) ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับสลากจากกลุ่มมหาวิทยาลัยทั้ง 4 กลุ่มพิจารณาตามสัดส่วนของนักศึกษาที่เรียนในแต่ละคณะ ตามสัดส่วน 4:3:2:1 ดังนี้ 1. มหาวิทยาลัยรัฐ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 16 คน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 47 คน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 45 คน และมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 42 คน 2. มหาวิทยาลัยเอกชน ได้แก่ มหาวิทยาลัย

กรุงเทพ จำนวน 46 คน มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำนวน 49 คน และมหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 40 คน 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 33 คน และมหาวิทยาลัยสวนสุนันทา จำนวน 44 คน 4.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 38 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน โดยแบ่งเป็นผู้เข้าร่วมอบรมวิชาชีพทั้งหมด 180 คน และผู้ที่ไม่เข้าอบรมวิชาชีพ 220 คน โดยพิจารณาจากการตอบคำถามในแบบสอบถามว่าขณะเรียนได้เข้าร่วมหรือไม่ได้เข้าร่วมอบรมทางวิชาชีพ อบรมกับสมาคมวิชาชีพใดและหัวข้อใดที่ได้เรียนรู้ขณะเข้าอบรมวิชาชีพ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สร้างตามวัตถุประสงค์การวิจัย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจริยธรรมตามกรอบของสมาคมวิชาชีพ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจด้านเนื้อหา ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกันจำนวน 30 ชุด เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของความสอดคล้องภายใน มีค่า $\alpha = 0.89$ แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ **ส่วนที่ 1** ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ สถาบันที่ศึกษา คณะ ชั้นปี การผ่านการอบรมทางวิชาชีพด้านข่าว **ส่วนที่ 2** จิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าว ในยุคหลอมรวมสื่อ เป็นคำถามลักษณะสถานการณ์สมมติจำนวน 9 ข้อ เพื่อวัดการตัดสินใจการปฏิบัติงานตามจริยธรรมวิชาชีพ แบ่งตามขั้นตอนการสื่อข่าว ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ข้อ การคัดเลือกและประเมินข้อมูล จำนวน 2 ข้อ การรายงานข่าว จำนวน 3 ข้อ และการติดตามผลกระทบ จำนวน 3 ข้อ ด้วยเหตุผลว่าข้อที่ 1 เป็นการรวบรวมข้อมูล พิจารณาว่าวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลและแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ข้อที่ 2-3 เป็นการคัดเลือกและประเมินข้อมูล พิจารณาว่าการเลือกจะรายงานข้อเท็จจริงมีความเหมาะสมต่อผู้กระทำผิด ครอบครัวยุติธรรมและสังคม ข้อที่ 4 และ 6-7 เป็นการรายงานข่าวที่ต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ครบถ้วนและเกิดประโยชน์ต่อผู้รับสารและสังคม พิจารณาลิขสิทธิ์ส่วนบุคคล กฎหมายและการก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้ ข้อที่ 5 และ 8-9 เป็นการติดตามและผลกระทบ ซึ่งพิจารณาในเรื่องอามิสสินจ้าง การปรุงแต่งเรื่อง การมีผลประโยชน์ทับซ้อนและการถูกครอบงำจากบุคคลที่ใกล้ชิดสนิทสนม ใช้แบบมาตราส่วนลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ตัวเลือก กำหนดเกณฑ์ระดับจิตสำนึก

เชิงจริยธรรมการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อแบ่งเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ตามค่าเฉลี่ยดังนี้

1.00-1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

1.81-2.60 หมายถึง ระดับน้อย

2.61-3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

3.41-4.20 หมายถึง ระดับมาก

4.21-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วย Independent Samples Test (t-test) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของจิตสำนึกเชิงจริยธรรมต่อการสื่อข่าวในยุคหลอมรวมสื่อระหว่างผู้ที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมอบรมวิชาชีพ

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

1. ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง จำนวน 252 คน (ร้อยละ 63) มากกว่าเพศชาย จำนวน 148 คน (ร้อยละ 37) อายุ 21-23 ปี จำนวน 210 คน (ร้อยละ 52.5) ศึกษาในชั้นปีที่ 2 จำนวน 158 คน (ร้อยละ 39.5) ผู้ที่เข้าร่วมอบรมวิชาชีพ จำนวน 180 คน (ร้อยละ 45) และไม่ได้เข้าร่วมอบรมวิชาชีพ จำนวน 220 คน (ร้อยละ 55) กลุ่มตัวอย่างมีจิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อระดับปานกลาง โดยผู้เข้าอบรมทางวิชาชีพมีจิตสำนึกเชิงจริยธรรมระดับปานกลาง ส่วนผู้ไม่ได้เข้าอบรมทางวิชาชีพจะมีจิตสำนึกเชิงจริยธรรมระดับน้อย โดยค่าเฉลี่ยจิตสำนึกของผู้เข้าอบรมทางวิชาชีพสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้ารับอบรมในทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งสองกลุ่มคือ ข้อที่ 7 ระบุว่า หลังจากท่านรายงานตัวเลขผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวและเครื่องบินตกจำนวน 400 คน ต่อมาทราบว่าความเป็นจริงมีผู้เสียชีวิต 300 คน จำเป็นต้องแก้ไขในวันรุ่งขึ้นทันที ถัดมากคือ ข้อที่ 6 ระบุว่าท่านกำลังตัดสินใจจะรายงานข่าวการไปรับประทานอาหารของนักการเมืองกับดาราหญิงคนหนึ่ง อาจประสบข้อกล่าวหาเรื่องละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและเชื่อว่าผู้สื่อข่าวอื่นอาจนำไปเผยแพร่ก่อน จึงรอไว้ก่อนนำเรื่องไปปรึกษาบรรณาธิการข่าวเพื่อ

ทบทวนข้อกฎหมาย แม้ว่าต้องรายงานข่าวซ้ำว่าผู้สื่อข่าวอื่น 1 วันก็ตาม ตามด้วยข้อที่ 3 ระบุว่าท่านอยู่ระหว่างการติดตามข่าวต้องสงสัยของเจ้าอาวาสวัดหนึ่งที่ยักยอกเงินทำบุญและรับเลี้ยงดูสีกา ก่อนหน้านี้ผู้สื่อข่าวคู่แข่งอื่นเคยนำเสนอข่าวนี้แต่ยังไม่ได้รับการยืนยัน บังเอิญท่านได้รับหลักฐานเป็นคลิปฉากรักระหว่างพระท่านนี้กับสีกาอย่างชัดเจน แต่ภาพนั้นค่อนข้างลามก อนาจาร ซึ่งเป็นหลักฐานชิ้นเดียวที่ยืนยันข่าวในขณะนั้น ท่านจะนำเสนอภาพในคลิป หากพิจารณารายด้านของทั้งสองกลุ่มพบว่า ด้านการรายงานข่าว รองลงมาคือการคัดเลือกและประเมินข้อมูล ปรากฏในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

Table 1 Shows the mean and standard deviation values of ethical consciousness on news media in the era of media convergence between participant and non-partipant

List	Ethical Consciousness levels					
	Participant			Non-participant		
	$\bar{x}$	S.D.	Meaning	$\bar{x}$	S.D.	Meaning
1.You have just received information through social media that a famous actress was assaulted by her husband. You believe that those information is true and correct, so, you share it immediately.	2.67	1.09	moderate	2.01	0.92	low

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

Table 1 Shows the mean and standard deviation values of ethical consciousness on news media in the era of media convergence between participant and non-partipant (continued)

List	Ethical Consciousness levels					
	Participant			Non-participant		
	$\bar{X}$	S.D.	Meaning	$\bar{X}$	S.D.	Meaning
2.You are assigned to report News case: Grandson raped grandmother You present a scoop on the fact of both offender and victim including full name, age, address along with the photos to make it interesting by provide full information.	2.60	1.18	moderate	1.90	1.00	low

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

Table 1 Shows the mean and standard deviation values of ethical consciousness on news media in the era of media convergence between participant and non-participant (continued)

List	Ethical Consciousness levels					
	Participant			Non-participant		
	$\bar{x}$	S.D.	Meaning	$\bar{x}$	S.D.	Meaning
3. You are under the process of following up a suspect case: An abbot embezzles fund of a temple & commits adultery with women. While you have evidence which is indecent video clip of abbot & laywomen. The video is indecent and it is only current evidence that you have. You will publish the video.	3.08	1.04	moderate	2.92	1.11	moderate

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

Table 1 Shows the mean and standard deviation values of ethical consciousness on news media in the era of media convergence between participant and non-partipant (continued)

List	Ethical Consciousness levels					
	Participant			Non-participant		
	$\bar{x}$	S.D.	Meaning	$\bar{x}$	S.D.	Meaning
4. An eager-beaver politician, who is under election process in member of the House of Representative, has great social image, high education background & devote himself to the society, However, you find out that he is homosexual and live with his guy partner. You will report the news.	2.28	1.01	low	1.79	0.85	lowest

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

Table 1 Shows the mean and standard deviation values of ethical consciousness on news media in the era of media convergence between participant and non-partipant (continued)

List	Ethical Consciousness levels					
	Participant			Non-participant		
	$\bar{x}$	S.D.	Meaning	$\bar{x}$	S.D.	Meaning
5.You are working for a news agency that is facing financial crisis and owes their employees two-month-salary. The competitor of your workplace offers you money,three-times of your current salary, saying that it is with good intention. You will take the money.	2.21	1.05	low	1.69	0.89	lowest

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

Table 1 Shows the mean and standard deviation values of ethical consciousness on news media in the era of media convergence between participant and non-partipant (continue)

List	Ethical Consciousness levels					
	Participant			Non-participant		
	$\bar{x}$	S.D.	Meaning	$\bar{x}$	S.D.	Meaning
6.You are considering to report the news of a politican and an actress having a meal together. Since you believe it may break the law to publish such privacy. You decide to wait and consult it with editor to review law regulation even through you will delay your news report for a day.	3.99	1.01	high	3.88	0.97	high

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

Table 1 Shows the mean and standard deviation values of ethical consciousness on news media in the era of media convergence between participant and non-partipant (continued)

List	Ethical Consciousness levels					
	Participant			Non-participant		
	$\bar{x}$	S.D.	Meaning	$\bar{x}$	S.D.	Meaning
7.You have reported the incretor number of the casualties from the earthquake and plane crash of 400 instead of 300 people. You think that you must inform the public tomorrow	4.42	1.04	highest	4.31	0.94	highest
8. You would like to report corruption news of officer, who position of organization. These	2.67	1.09	moderate	2.33	1.26	low

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

Table 1 Shows the mean and standard deviation values of ethical consciousness on news media in the era of media convergence between participant and non-partipant (continued)

List	Ethical Consciousness levels					
	Participant			Non-participant		
	$\bar{x}$	S.D.	Meaning	$\bar{x}$	S.D.	Meaning
peple are your closed friend's relatives and they request you not to present the news to the public, You decide not to report the news to keep long life relationship with your companion.	2.67	1.09	moderate	2.33	1.26	low
9. You pay attention to reporting news which is in trend by positioning, increasing time, using exaggerate language to	2.67	1.09	moderate	2.33	1.26	low

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

Table 1 Shows the mean and standard deviation values of ethical consciousness on news media in the era of media convergence between participant and non-partipant (continued)

List	Ethical Consciousness levels					
	Participant			Non-participant		
	$\bar{x}$	S.D.	Meaning	$\bar{x}$	S.D.	Meaning
gain high volumes of sales, news receivers,						
Combine mean	2.95	1.04	moderate	2.55	1.00	low

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

Table 2 Shows the mean and standard deviation values of ethical consciousness on news media in the era of media convergence between participant and non-participant (each aspect)

List	Ethical Consciousness levels					
	Participant			Non-participant		
	$\bar{x}$	S.D.	Meaning	$\bar{x}$	S.D.	Meaning
1.Collecting data	2.67	1.09	moderate	2.01	0.92	low
2.Selection and evaluation	2.84	1.11	moderate	2.41	1.06	low
3.News reporting	3.56	0.97	high	3.33	0.97	moderate
4.Following up and effect	2.49	1.05	low	2.04	1.02	low
Combined mean	2.89	1.05	moderate	2.45	0.99	low

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

Table 3 The differences of ethical consciousness toward news media in the era of media convergence between participant and non-participant in professional training.

Journalism students	Ethical Consciousness levels					
	$\bar{x}$	S.D.	Std.Error Difference	t	df	Sig. (2 tailed)
Non-Participant	2.58	3.934	.423	5.967	398	.000*
Participant	2.87	4.531	.429			

* statistical significance level: 0.05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เข้าอบรมวิชาชีพมีระดับจิตสำนึกเชิงจริยธรรมโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ส่วนผู้เรียนที่ไม่เข้าร่วมอบรมทางวิชาชีพมีจิตสำนึกเชิงจริยธรรมโดยรวมอยู่ระดับน้อย สอดคล้องกับ Frey (2013) ที่ระบุว่า นักศึกษาวารสารศาสตร์ที่เข้าอบรมทางวิชาชีพจะมีการอ้างอิงแหล่งข่าวและนำข้อมูลต่าง ๆ มาเชื่อมโยงในการผลิตเนื้อหาเพื่อนำเสนอในเว็บไซต์ภาคปฏิบัติมากกว่าสื่อมวลชนที่นำเสนอเนื้อหาในเว็บไซต์ชั้นนำระดับชาติและท้องถิ่น ซึ่ง Cleary (2006) ก็พบว่า การอบรมทางวิชาชีพเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้การพัฒนาการทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทักษะประเด็นข่าว ทักษะการทำงานข่าวเบื้องต้นและทักษะจริยธรรม ขณะที่ Reus and Becker (1993) พบว่าการอบรมทางวิชาชีพเป็นทางเลือกใหม่เพื่อฝึกฝนสื่อในอนาคต รวมทั้ง Tulloch and Mas (2018) ระบุว่า การทบทวนวรรณกรรมด้านวารสารศาสตร์ให้ความสำคัญกับความสร้างสรรค์การออกแบบหลักสูตรและปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของสื่อที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง มองว่าการเรียนในทฤษฎีทางไกลการทำงานจริง จึงจัดโครงการฝึกงานในรูปแบบสำนักข่าว พบว่า นักศึกษาที่เข้าอบรม สามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายและปรับตัวเข้ากับการทำงานจริงที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วภายในองค์กร

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้เข้าอบรมทางวิชาชีพมีระดับจิตสำนึกเชิงจริยธรรมด้านการรวบรวมข้อมูลอยู่ระดับกลาง ด้านการคัดเลือกและประเมินข้อมูลระดับปานกลาง ด้านการรายงานข่าวระดับสูง และด้านการติดตามผลกระทบอยู่ในระดับน้อย ขณะที่ผู้ไม่เข้าร่วมอบรมทางวิชาชีพ มีระดับจิตสำนึกเชิงจริยธรรมด้านการรวบรวมข้อมูลระดับน้อย ด้านการคัดเลือกและประเมินข้อมูลระดับน้อย ด้านการรายงานข่าวระดับปานกลาง และด้านการติดตามผลกระทบอยู่ระดับน้อย แต่ผู้เรียนวารสารศาสตร์ทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยด้านการรายงานข่าวสูงที่สุด ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการสื่อข่าวที่ต้องผ่านการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวมาแล้ว ทั้งในการสื่อข่าวแบบดั้งเดิมและการสื่อข่าวแบบหลอมรวมสื่อ สอดคล้อง Cui and Liu (2017) และ Anderson and Egglestone (2012) ที่ให้ความสำคัญกับขั้นตอนการตรวจและประเมินคุณภาพข่าวที่นำเสนอสู่สาธารณชน เพราะเป็นการฝึกฝนของกองบรรณาธิการเพื่อพิจารณาคัดเลือกและประเมินข้อมูลอย่างสุจริต เที่ยงธรรมและเพิ่มคุณภาพการนำเสนอ

ในขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจรายงานข่าว ซึ่ง Teerawanich (1994) ระบุว่าแนวคิดพื้นฐานหลักจริยธรรมสื่อมวลชนว่านักวารสารศาสตร์ จะปฏิบัติหน้าที่โดยยึดจริยธรรมทางวิชาชีพมาสนับสนุนการกระทำทุกขั้นตอนของการสื่อข่าว ขณะเดียวกัน Srihirun (1998) พบว่าช่างภาพตัดสินใจถ่ายภาพในทุกประเด็นปัญหาที่หมิ่นเหม่ต่อจริยธรรมโดยยึดค่านิยมที่ผูกพันกับหน้าที่ การเน้นการพูดความจริง เลือกภักดีต่อผู้อื่นหรือประชาชน อิงทั้งคุณค่าทางข่าวและจริยธรรม ทั้งนี้ผู้เรียนวารสารศาสตร์ควรมีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ ดังที่ Rujithamrongkul (2015) ระบุว่านักศึกษา มีการใช้จิตสำนึกด้านจริยธรรมมากที่สุด โดยแนวทางการพัฒนาความเป็นคนดีมีคุณธรรมที่ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่องคือ ความซื่อสัตย์ การมีสำนึกรับผิดชอบในตนเอง ทำให้สิ่งที่ถูกต้องต่อผู้อื่นและตนเอง เคารพในกฎระเบียบ

แม้ว่าจิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อของผู้เรียนด้านวารสารศาสตร์โดยรวมจะอยู่ระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาจากเหตุผลการตัดสินใจเชิงจริยธรรมการทำงานข่าวแล้วพบว่า กรณีที่เป็นการรายงานข่าวผู้สื่อข่าวต้องนำเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิด เมื่อเกิดความผิดพลาดต้องรีบแก้ไขทันทีเพราะเป็นความรับผิดชอบที่สำคัญของสื่อมวลชน หรือการคัดเลือกและประเมินข้อมูล ให้เหตุผลว่าควรคำนึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้กระทำผิดและครอบครัวผู้เสียหายเพื่อสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขสอดคล้องตามแนวคิดของ Haidt (2001) และ Kohlberg (1975) ระบุว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามกฎเกณฑ์จะยึดกฎหมายและระเบียบสังคม คล้ายแนวคิดที่มุ่งต่อเหตุการณ์ที่ยึดความถูกต้องของข้อเท็จจริง เพื่อมุ่งให้ผู้รับสารรับรู้ข่าวสารครบถ้วนและรอบด้าน ซึ่งการประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไม่เพียงตระหนักถึงจริยธรรมทางวิชาชีพแต่ต้องมีจริยธรรมเชิงพาณิชย์ที่เน้นการกระทำตามหน้าที่ยึดความถูกต้องโดยไม่คำนึงถึงผลที่เกิดตามมา (Immanuel, 2018; Hill, 2013; Bocrchert & Stewart, 1986; Makedon, 2009) และ แนวคิด Pathak and Imperiali (1997) กล่าวว่า การกระทำที่ก่อให้เกิดผลที่ต้องการและพึงปรารถนาจากความต้องการของตนเองและกลุ่ม รวมทั้งข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ตามหมวด 2 หมวด 3 และหมวด 4 ที่ระบุว่าต้องยึดข้อเท็จจริงความถูกต้องและความครบถ้วน กรณีที่มีการนำเสนอข่าวที่ผิดพลาดต้องลงพิมพ์ข้อแก้ไขข้อผิดพลาดโดยไม่ชักช้า รวมถึงพึงละเว้นการลั่วละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ (The National Press Council of Thailand, 2017)

Tardthamkun (2004) พบว่าผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยส่วนใหญ่มีความตระหนักโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงจากชุดคำถามวัดความตระหนักแบบตรงไปตรงมา แต่เมื่อเพิ่มปัจจัยแทรกได้แก่ ข้อจำกัดด้านเวลา การแข่งขัน ผลประโยชน์ขององค์กรและผลประโยชน์ส่วนตัว ทำให้การตระหนักลดลงอยู่ระดับปานกลางและลดลงอย่างชัดเจนเมื่อวัดหลักจริยธรรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์เรื่องความถูกต้องตามความจริงและความน่าเชื่อถือ อีกทั้ง Conway and Groshek (2008) พบว่าแม้จะเรียนสื่อมวลชนเหมือนกันแต่การรับรู้ด้านจริยธรรมแตกต่างกัน ผู้เรียนวารสารศาสตร์จะรับรู้ด้านจริยธรรมมากกว่าสาขาอื่น ๆ เพราะมีปรัชญาการทำงานเน้นการรับใช้สังคม

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การอบรมทางวิชาชีพส่งผลต่อจิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าวยุคหลอมรวมสื่อของผู้เรียนด้านวารสารศาสตร์แตกต่างกัน เพราะวัตถุประสงค์การจัดอบรมทางวิชาชีพมุ่งให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีทักษะการทำงานและหลักจริยธรรมวิชาชีพไปพร้อม ๆ กัน เป็นการช่วยพัฒนาและสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพสื่อมวลชนก่อนก้าวเข้าสู่การทำงานจริง ขณะที่ (Hassasiripoch and Singhapol 1999) กล่าวว่า จิตสำนึกคือความรู้สึกนึกคิดภายในบุคคลที่เกิดขึ้นด้วยการเรียนรู้ ผู้มีจิตสำนึกมักจะเป็นจิตสำนึกที่ดีจะประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและใช้จิตสำนึกของตนเพื่อประโยชน์ อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่า เมื่อออกไปทำงานแล้วผู้ที่ผ่านการอบรมจะยังคงมีจิตสำนึกเชิงจริยธรรมการสื่อข่าว เพราะมีงานวิจัยหลายชิ้นพบว่าจิตสำนึกเชิงจริยธรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้จากตัวแปรอื่นๆ ดังงานวิจัยของ Boonsomsuk, Boonsomchat and Pikulparungroch (2015) พบว่า ผู้ผลิตสื่อทั้งสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ล้วนละเลยจริยธรรม มาจากปัจจัยหลายประการ เช่น บริบทการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี หลักการแนวคิดวิชาชีพสื่อมวลชน กระบวนการทำงานของสื่อ เจ้าของและวัฒนธรรมองค์กรสื่อ ทศนคติระหว่างผู้ส่งสารและรับสาร การกำกับดูแลและควบคุมสื่อ แต่หากได้รับการฝึกฝนและปฏิบัติด้วยการเรียนรู้จากกรณีศึกษาที่เป็นเรื่องจริงและเรื่องสมมติ ความสามารถการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของผู้ผลิตสื่อจะเพิ่มขึ้น รวมทั้งงานวิจัยของ Lee and Coleman (2016) ชี้ว่าผู้สื่อข่าวมีความสามารถการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในระดับสูงแต่ยังไม่ได้ปฏิบัติตาม

หลักจริยธรรม เพราะช่องว่างระหว่างแรงจูงใจและพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยมักคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางสังคม ปัจจุบันสามารถอธิบายพฤติกรรมทางจริยธรรมทั้งด้านดีและไม่ดีได้ด้วย เช่นเดียวกับผู้เรียนวารสารศาสตร์เมื่อต้องตัดสินใจเชิงจริยธรรมมักคำนึงถึงกลุ่มอ้างอิงทางสังคมหลายกลุ่มทั้งครอบครัว เพื่อนและกลุ่มคนที่อยู่ในสังคมรอบตัว เพราะการดำรงชีวิตประจำวันย่อมมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับกลุ่มอ้างอิงในหลายด้านอยู่เสมอ ขณะที่ Kaewthep and Hinwiman (2008) กล่าวว่าอุดมการณ์ไม่ใช่ตัวแนวคิด หากแต่เป็นชุดความคิดหรือกรอบวิธีคิดซึ่งปัจเจกบุคคลใช้ทำความเข้าใจตนเอง โลกและสังคม ดังนั้นหากปัจเจกชนอยู่ใต้กรอบอุดมการณ์แตกต่างกัน วิธีคิดหรือการทำความเข้าใจความเป็นไปต่าง ๆ รอบตัวก็จะแตกต่างกันไปด้วย เห็นจากเหตุผลเชิงจริยธรรมที่แตกต่างกันในการตอบคำถามที่ 8 ที่ระบุว่าท่านจะนำเสนอข่าวการคอร์รัปชันของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงในหน่วยงานรัฐหรือเอกชน บุคคลเหล่านั้นเป็นญาติของเพื่อนสนิท โดยขอร้องไม่ให้นำเสนอข่าว ท่านตัดสินใจที่จะไม่ลงนำเสนอข่าวเพื่อรักษาสัมพันธภาพที่ยาวนาน โดยผู้เข้าร่วมอบรมให้เหตุผลว่าควรแยกแยะระหว่างเรื่องงานกับเรื่องส่วนตัวเพราะคือจรรยาบรรณนักข่าวที่ควรรายงานความจริง ส่วนผู้ที่ไม่เข้าอบรมให้เหตุผลว่า ความสัมพันธ์ของเพื่อนย่อมมีความสำคัญ เพราะยังต้องทำข่าวไปอีกนาน ส่วนเหตุผลการตอบคำถามที่ 9 ท่านให้ความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวที่เป็นกระแสนิยม โดยการเพิ่มพื้นที่ เวลาและตำแหน่ง เน้นการใช้ภาษาที่หวือหวา หวังเพียงเพิ่มผู้ชมและ ยอดขาย ผู้เข้าอบรมให้เหตุผลว่าผิดจรรยาบรรณของนักข่าว การที่นักวารสารศาสตร์ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์อย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงคุณค่าข่าวที่ดีเป็นสิ่งที่สมควรทำในฐานะที่เป็นสื่อส่วนผู้ไม่ได้เข้าอบรม ให้เหตุผลว่าปัจจุบันการทำงานข่าวเป็นเชิงธุรกิจมากขึ้น จึงอาจต้องละทิ้งจริยธรรมที่ตั้งมาในฐานะนักข่าวไปบ้าง เพื่อเพิ่มยอดผู้ชมหรือยอดจำหน่าย

สำหรับข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะผู้เรียนวารสารศาสตร์เท่านั้น แต่ควรสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นเดียวกันกับนักศึกษาสาขาอื่นๆ เช่น ประชาสัมพันธ์ การโฆษณา เพราะอนาคตต้องก้าวไปสู่การประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนเช่นกัน รวมทั้งผู้บริหารองค์กรข่าวและสื่อมวลชนที่ต้องเผชิญกับความรุนแรงในการแข่งขันทางธุรกิจในรูปแบบและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ที่ล้วนส่งผลต่อการปฏิบัติงานทั้งสิ้น เพื่อศึกษาว่า

จิตสำนึกเชิงจริยธรรมของสื่อมวลชนเป็นอย่างไร รวมทั้งองค์กรสื่อและสมาคมวิชาชีพจะมีแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาให้สื่อมวลชนมีจิตสำนึกเชิงจริยธรรม การสื่อข่าวที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม หลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์สื่อทำให้องค์กรข่าวนำแนวคิดการหลอมรวมสื่อมาใช้ในห้องข่าว เพื่อลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายให้เกิดประสิทธิภาพของการทำข่าวเพิ่มขึ้น

References

- Anderson, P. J. and Egglestone, P. 2012. “The Development of Effective Quality Measure Relevant to the Practice of BBC News Journalism Online”. **Journalism** 13(7): 923-941.
- Avil'es et al. 2004. “Journalists at Digital Television Newsroom in Britain and Spain: Workflow and Multi-Skill in a Competitive Environment”. **Journalism Studies**. 5(1): 87-100.
- Blatt, M. M. and Kohlberg, L. 1975. “The Effect of Classroom Moral upon Children's Level of Moral Judgment”. **Journal of Moral Education**. 4 (2): 129-161.
- Bocrchert, D. M. and Stewart, 1986. **Exploring Ethics**. London: Collier Macmillan.
- Boonsomsuk, B., Boonsomchat, A. and Pikulparungroch, A. 2015. “Ethical Criteria of Thai Media”. **Isara Media Review**. 4(7): 7-22. (in Thai)
- Chinwanno, W. 2003. **Code of Ethics**. Bangkok: Chuanpim Press Limited Partnership. (in Thai)
- Cleary, J. 2006. “From the Classroom to Newsroom: Professional Development in Broadcasting Journalism”. **Journalism and Mass Communication Educator**. 61(3): 254-266.
- Conway, M. and Groshek, J. 2008. “Ethics Gaps and Ethics Gains: Differences and Similarities in Journalism Students' Perceptions of Plagiarism and Fabrication”. **Journalism and Mass Communication Educator**. 63(2): 127-145.

- Cui, X., Liu, Y. 2017. “How Does Online News Curate Linked Sources?: A Content Analysis of Three Online News Media”. **Journalism**. 18(7): 852-870.
- Disayawattana, C. S. 2012. **Convergence Journalism: Principles and Concept**. Bangkok: Double Click Press. (in Thai)
- Fawkes, J. 2016. “Professional Ethics and the Polis: A Trancendent Function for Our Times? **Atlantic Journal of Communication**. 24(1): 40-49.
- Frey, E. 2013. “Renegotiating Online News: Journalism in the Classroom”. **Nordicom Review**. 34(1): 17-31
- Giel, R. H. 2002. “**The Learning Curve: Are News Organizations Failing their Best and Brightest?**”. Speech Presented for the Reed Sarratt Lecture, School of Journalism and Mass Communication. University of North Carolina at Chapet Hill, 11 November 2002.
- Gloor, P. A., Heckman, C. and Makedon, F. 2018. **Ethical Issues in Collaborative Innovation Networks**. <http://ccs.mit.edu/pgloor%20papers/COIN4Ethicomp.pdf>. 19 May 2018.
- Haidt, J. 2001. The Emotional Dog and Its Rational Tail: a Social Intuitionist Approach To Moral Judgment. **Psychological Review**. 108(4): 814-834.
- Hassasiripoch, B. 1999. “Consciousness”. **NIDA Faculty Senate Journal**. 4(1): 71-73. (in Thai)
- Hill, T. E. Jr. 2013. “Virtue, Rules and Justice: Kantian Aspirations”. **Philosophy in Review**. 33(4): 298-300.
- Iamsaard, L. 2018. **Adaptation of Regional Media in the Media Convergence**. [http://ms.psru.ac.th/comm_integrat/admin/file/\(Convergence\).pdf](http://ms.psru.ac.th/comm_integrat/admin/file/(Convergence).pdf). 29 April 2018. (in Thai)

- Isara Institute.2012. **Senior Media Executive Program**.
<https://www.isra.or.th/cause-and-effect-cch.html>. 19 May 2018.
(in Thai)
- Isaranews Agency. 2018. **The Nation Press Council of Thailand Warn Media to Be Careful with “Nongin” News Reporting To Be Risky Human Dignity**.
<https://www.isranews.org/thaireform-news/65060-media-65060.html>. 14 April 2018. (in Thai)
- Kaewthep, K. and Chaikunpol, N. 2012. **News Media Guide**. Bangkok: Karnpim Limited Partnership. (in Thai)
- Kaewthep, K. and Hinwiman, S. 2008. **Consciousness for Balanced and Sustainable Development in Thai Society Context**. Bangkok: Chulalongkon University Press. (in Thai)
- Kamlerttong, S. 1999. **The Role of Ethical Teachers to Promote Ethics for Primary School Students under the Jurisdiction of the Office Primary Education Keang Hang Meao District in Chantaburi Province**. Thesis, Department of Education Administration, Burapha University. (in Thai)
- Kantee, S. and Prawatrongreuang, P. 2016. **Public Consciousness of Undergraduate Student at Thayaburi District in Phathumthani Province**.
<http://www.northbkk.ac.th/research/themes/downloads/abstract/1440229908abstract.pdf>. 20 May 2018. (in Thai)
- Kolodzy, J. 2013. **Practicing Convergence Journalism: An Introduction to Cross Media Storytelling**. New York: Routledge.
- Kongkaew, P. 2010. **Role in Cultivating Virtue the Ethics of Administrators and teachers of Basic Education School Education Area District 2**. Thesis, Department of Education Administration, Bansomdejchaopraya Rajabhat University. (in Thai)

- Kuntonbut, C. 2006. **International Business Administration**.
9th Edition. Bangkok: Chulalongkon University Press. (in Thai)
- Larrondo, A. et al. 2016. "Opportunities and Limitations of Newsroom
Convergence: A Comperative Study on European Public
Service Broadcasting Organizations". **Journalism Studies**.
17(3): 277-300.
- Lee, A. M. And Coleman, R. 2016. "From Thinking to Doing: Effect of
Different Social Norms on Ethical Behavior in Journalism".
Journal of Media Ethics. 31(2): 72-85.
- Logan, K. R. 2010. **Understanding News Media: Extending Marshall
McLuhan**. Peter Lang Publishing, Inc. New York.
- Makedon, A. 2009. "Ethical Perspectivism and Practical Perspectives
in the Classroom". **The Roundtable** [Peer Reviewed
Scholarly Electronic Publication of the Society for the
Philosophical Study of Education. 2(1): 56.
- McQuail, D. 2010. **McQuail's Mass Communication Theory**. 6th
Edition. USA: Sage Publications.
- Panyaplo (Phosri). B. 2011. **Impacted Factors toward Virtue and
Ethics of Students at Siam Technoloy College in Bangkok
Yai District Bangkok**. Thesis, Department of Education
Administration, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
(in Thai)
- Pathak, R. and Imperiali, B. 1997. "A Dual Affinity Tag on the 64-k
DaNlt1p Subunit Allows the Rapid Characterization of
Mutant Yeast Oligosaccharyl Transferase Complexes".
Arch Biochem Biophys. 338(1): 1-6.
- Pavlik, J. 1999. **Journalism and New Media**. New York: Columbia.
- Pavlik, J. and McIntosh, S. 2013. **Converging Media: a New
Introduction To Mass Communication**. USA, New York:
Oxford University Press Inc.

- Phoovatis, W. 2015. **Advanced News Reporting: Principles Concept and Practice**. Patumthani: Bangkok University Press. (in Thai)
- Phillips, A. 2010. "Tranparency and the New Ethics of Journalism. **Journalism Practice**. 4(3): 373-382.
- Purimanasawee, S. 2010. **Business Ethics Effecting on Overall Image in Pharmaceuticals Industry**. Thesis, Department of Business Administration Degree in Management, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Reus, G. and Becker, L. B. 1993. "The European Community and Professional Journalism Training". **Journalism Educator**. 47(4): 4-12.
- Royal Academy. 2012. **Virtue**. <http://www.royin.go.th/dictionary/>. 15 June 2018. (in Thai)
- Rujithamrongkul, K. 2016. The Influence of Consciousness, Moral, Rightness and Satisfaction of Instructors and Students at in Business Administration Line. **Academic Journal Bangkokthonburi University**. 4(2): 70-90. (in Thai)
- Singhapol, S. 1999. "Must Teach New Consciousness". **Srimajarn**. 13(27): 15-16. (in Thai)
- Srihaampai, P. 2000. **Foundation of Religious and Ethics Education**. 3th Edition. Bangkok: Chulalongkon University Press. (in Thai)
- Srihirun, V. 1998. **Journalistic Consciousness and Ethical Decision Making of Photojournalist**. Thesis, Department of Communication Arts, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Tardthamkun, A. 2004. **Nalistic Awareness of Professional Ethics in Thai Newspapers**. Thesis, Faculty of Journalism and Mass Communication, Thammasat University. (in Thai)

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563)

- Thai Journalist Association. 2016. **Por's Case Study, Time to Solve the Media Infringement Right?**.
http://www.tja.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=3883:2016-01-22-11-47-53&catid=32:rachdmenintalk. 10 May 2018. (in Thai)
- The National Press Council of Thailand. 2017. **Regulations on Ethics of Professional Newspapers, the National Press Council of Thailand**.
<http://www.presscouncil.or.th/th2/content/view/4/8>.
12 July 2018. (in Thai)
- Teerawanich, S. 1994. **Law and Ethics in Mass Communication Unit 8-15**. 8th Edition. Bangkok: Arun Press. (in Thai)
- Tulloch, C. D. and Mas, I. M. L. 2018. "The Classroom is the Newsroom: CNA: A Wire Service Journalism Training Model to Bridge the Theory Versus Practice Dichotomy".
Journalism & Mass Communication Educator.
73(1): 37-49.
- Wittawate, W. 1995. "Buddhist Ethics Doctrine" **Journal of Buddhist Studies**. 1(2): 47-59. (in Thai)
- Yonelinas, A. P. 2001. "Consciousness, Control and Confidence: the CS of Recognition Memory". **Journal of Experimental Psychology**. 130(3): 360-379.
- Yoon, S. 2012. **The Future of News**. Bangkok: Se-ed Education Public Company Limited. (in Thai)